

Bozorády Zoltán Kornél (1941– 2022)

„Így Istentől megajándékozottnak lenni azt jelenti, hogy a törvény megtartása és az embertársak iránti szeretet nem kényszerű megvalósítandó feladat, hanem nagyszerű lehetőség. Istentől tanultam meg, hogy fajra, nemre, vallásra, felekezetre, politikai nézetekre tekintet nélkül mindenki iránt szeretetre vagyok elkötelezve. Hívó életem során ez sok harcot jelentett, de ebben nem embereket kellett legyőzni, hanem a bennem lévő nem helyénvaló indulatokat.”

A fenti önvallomást 2023. január 6-án dr. Fabiny Tamás evangélikus elnök-püspök osztotta meg a gyászolókkal Bozorády Zoltán evangélikus lelkész testvérünk temetésén, aki felkészült a mennyei otthonba való költözésére, de élete utolsó pillanatáig a tőle megszokott aktivitással szolgált. December 23-án tért haza a szenteste igehirdetésre készülve.

A nyíregyházi zsidó közösséggel – és másokkal – hivatásából és lelki alkataiból adódóan ápolta nemcsak a hivatalos, kötelességszerű, hanem nyitottságából adódóan a személyes kapcsolatot is. Tanúsíthatom, hogy a mártírok emléknapj rendezvények után – melyeknek 2005-től szinte kivétel nélkül aktív résztvevője volt – jó néhányszor ott folytattuk, ahol az emléknap befejeződött. A közös gyökereinkről, a hitről, a türelemről, az emberi lélekről vallott gondolatait úgy fejtette ki, hogy érdekelte a másik véleménye is. Azt gyakran éreztem e beszélgetések közben, hogy tudásban, tapasztalatban felettem áll, így segítségemre volt saját tudatlanságom felismerésében. Ezekben az években közösségünk olykor döbbenettel tapasztalta a politikai paletta konjunkturalovagjainak megjelenését, kiknek hatására a rendszerváltásban csalódott tömegek bekerültek a zsidó- és Izrael-ellenesség csapdájába. Így a lelkész úr nyugtató szavait különösen nagyra értékeltük és értékeljük a mai napig, hiszen ő kapta 2020-ban az első Dolinay-emléklapot.

Szerencsés csillagzat alatt született, hiszen a katolikus-evangélikus szülői háttér már önmagában a toleranciai légkört jelenthette. Ehhez társult a jó képességű ifjú terelése a tanulás irányába, majd pedig a jónevű iskolák és kiváló oktatók hatása. Ezek vezettek a hit tudatos megéléséhez, melyet választott egyházában példamutatóan gyakorolt.

A bevezetőben idézett önvallomást Bozorády Zoltán 2016-ban elmondott mártírok emléknapj beszéde zárómondataival egészítem ki, mely immár az örökkévalóságig meghatározza egy keresztény lelkésznek az Istenhez és a zsidósághoz való viszonyulását.

„Hálás vagyok azért, hogy életem során megtaláltam én is azt a fix pontot, akihez igyekszem igazítani a gondolataimat, érzéseimet és a zsidó testvéreimmel való kapcsolatomat. Az Örökkévaló vigasztalása békeességgel töltse el szívüket! Köszönöm, hogy meghallgattak.”

De hallgatnánk még, Zoltán bátyám! Emléked örökké megőrizzük!

Kertész Gábor

A holokauszt áldozatainak emlékfala előtt 2005. június 19-én
(Jobbról a harmadik Bozorády Zoltán)
Fotó: Tóth-Ábri Péter

„A művészet az elmondhatatlan tolmácsa”

Ezzel a címmel nyílt január 27-én, a holokauszt nemzetközi emléknapján egy vándorkiállítás a nyíregyházi Zrínyi Ilona Gimnáziumban. Az interaktív tárlat általános és középiskolás diákok képzőművészeti alkotásait mutatja be.

A Zachor Alapítvány a Dél-kaliforniai Egyetem Soá Alapítvánnyal együttműködve több éve hirdet művészeti pályázatot diákoknak az auschwitz-birkenauai láger felszabadulásának évfordulójára. A most megnyílt kiállításon 15 molinó mutatja be azokat a diákmunkákat, melyeket holokauszt-túlélők elbeszélései ihlettek. A megrázó képeket **Szűcs Róbert**, a gimnázium történelem szakos tanára, a Zachor Alapítvány nyíregyházi nagykövete jóvoltából tekinthetik meg városunk diákjai is két héten át.

A kiállítás megnyitójának első mozzanataként Radnóti Miklós Tajtékos ég című költeménye hangzott el **Gaál Dorka** gimnazista diák szép előadásában.

Huszárné Kádár Ibolya igazgató asszony azt fogalmazta meg, hogy ennek a tárlatnak az a legfontosabb célja, hogy neveljen és tanítson. Személyes hangú beszédében egykori egyetemi professzorának szavait idézte: „A történelmet meg lehet tanulni, de vajon tanulunk-e a történelemből?” Leendő pedagógusként az ő óráin értette meg, hogy az egyetemi diploma azzal az óriási felelősséggel is jár, hogy lehetőséget ad a jövő nemzedék történelemszemléletének formálására. „A holokauszt minden emberi dimenzióra kiterjedő rettenetének” számbavétele során akkor szembesülünk igazán a valósággal, „amikor a számok mögött meglátjuk az emberi sorsot, az összetevészetlen és soha ki nem teljesült egyediséget, a vonások mögött az értelmetlenül szétporladó portrét” – mondotta az igazgató asszony.

Kertész Gábor, a Nyíregyházi Zsidó Hitközség Sófár c. újságjának főszerkesztője ezzel a valósággal szembesítette a néma csöndben figyelő diákokat, amikor elmesélte nekik édesapja első családjának történetét, megerősítve azt a gondolatot, hogy nem a számadatokkal, hanem az egyéni tragédiákkal lehet megértetni a történelmet. Mesélt a levelezőlapokról, melyeket az édesapja a munkaszolgálatból írt feleségének és öt gyermekének, melyek közül a legutolsót már nem sikerült kézbesíteni a címzettnek. „Elköltöztöt” – írta a név mellé a nagyecsed postás, majd visszaküldte a lapot a feladónak. Lili, a feleség és az öt gyermek akkor már „máshol tartózkodott... Aztán sehol nem tartózkodott, csak a lelkük maradt meg...” – fejezte be Kertész Gábor megrendítő elbeszélését.

A megnyitó zárásaként **Czibere Veronika** lépett a mikrofon elé, és egy részletet olvasott föl Kardos Klára Auschwitz naplójából, majd a diákok – kezükben okoseszközökkel – elindultak, hogy a modern technikát is segítségül hívva megismerjék a képzőművészet által tolmácsolt, szavakkal talán elmondhatatlan történeteket...

Urbán Terézia

Két molinó a kiállításról
Fotó: Trifonov Éva